Іебархошка
яздина кехат

Шайна еш йолу дуьхьало алсамъяларна, Іийсах тешарх дІакъаста дагахь йолчу цхьана динан тобане хьажийна дара *Іебархошка яздина кехат*. Яздархочо уьш церан тешарехь иракарахІиттабо, Дала леррина къобалвина Іийса бакъдолу а, тІаьххьара а Дала гучудаьккхинарг дуй чІагІ а деш. Цо дуьйцуш кхо бакъдерг ду: 1) Іийса Делан даим вехаш волу КІант ву. Ша лайначу баланашкахула стигаларчу Дена муьтІахь хила Іемира Иза. Делан КІант хилча, хьалхарчу бертан* пайхамарел а, маликел а, Мусал шел а лакхара ву Іийса. 2) Дала билгалдаьккхира, Іийса массо а ханна динан да ву аьлла. Цундела Иза хьалха бинчу бертан динан дел лакхара ву. 3) Іийса бахьана долуш, Цунах тешаш верг къинах а, кхерарх а, валарх а кІелхьарваьккхина ву. Ткъа динан коьрта да волчу Іийсас бакъдолу кІелхьардаккхар ло. Іебархойн динан гІиллакхаш а, дийнатийн сагІанаш а бакъдолчун ІиндагІ бен дацара.

Исраилхойн исторехь хиллачу цхьаболчу цІеяханчу нехан тешаран масалш тІе а тухуш (11-гІа корта), яздархочо иракарахІиттабо дешархой, кхидІа а тешаме хилийтархьама. Іийсага а хьоьжуш, тешаме хила безаш бу уьш, шайна тІехь мел болу баланаш а, Іазапаш а ловш, чаккхе тІеяллалц. Тептаран чаккхенехь цхьаболу хьехамаш а, дІахьедарш а ду.

Шен КІантехула долу Делан дош

1 1 Хьалха Дала дукхазза а, тайп-тайпана а дийцина вайн дайшка пайхамаршкахула, 2 ткъа кху тІаьхьарчу деношкахь Шен КІантехула дийцина Цо вайна. Дерриге а кхочун долу Цуьнан КІант ву дІахІоттийна.
Цуьнгахула массо хІума а кхоьллина. 3 КІант Делан сийлаллин нур а, Делан билггал долу васт а ду. Шен нуьцкъалчу Дашца дерриг а латтадо Цо. Шегахула адамаш къинойх а цІандина, стигалшкахь Веза Воккхачунна аьтту агІор охьахиина Иза.

* *Хьалхара барт* – Дала Исраилан халкъаца дуьххьара бина барт.

Делан КІант маликел а лакхара ву

4 Цунна тиллина цІе маликашна тиллинчул лакхара хиллал, царал лакхара ву Иза. 5 ХІунда аьлча Маликех хьаьнга аьлла Дала:
«Хьо Сан КІант ву,
тахана Сох Хьан Да хилла»?
Кхин а:
«Со Цуьнан Да хир ву,
Иза Сан КІант а хир ву?»
6 Шен дуьххьарлера Доьзалхо дуьнен чу воккхуш, Дала элира:
«Делан массо а маликаш Цунна хьалха охьатаьІийла».
7 Маликех лаьцна Цо аьлла:
«Дала Іаьнарх Шен маликаш до,
цІеран алунех Шен ялхой бо».
8 КІантах лаьцна Цо аьлла:
«Хьан олаллин гІант, Дела, абаденналц лаьтта,
Хьан паччахьалла нийсонан паччахьалла ду.
9 Хьуна бакъдерг дезна, ткъа харцо ца езна,
цундела Дала, Хьан Дала,
къобалвеш тІедутту даьтта санна,
Хьан накъосташна чул
Хьуна алсам хазахетар делла».
10 Кхин а аьлла Дала: «Веза Эла, Ахь юьхьанца латта кхоьллина,
Хьайн куьйгашца стигал а йина.
11 Уьш дІадевр ду, ткъа Хьо вуьсур ву.
Дерриг а тишлур ду, бедар санна.
12 ТІеюху хІума санна, Ахьа дІахьарчор ду уьш,
тІаккха уьш, бедар санна, хуьйцур ду.
Амма Хьо цкъа а хийцалур вац,
Хьан дахар чекх а дер дац».
13 Маликех хьаьнга а, маца а аьлла Дала:
«Охьахаа Суна аьтту агІор,
Аса Хьан мостагІий Хьан когашка охьабахккалц»?
14 Далла гІуллакх деш долу синош дац ткъа маликаш, кІелхьардовлар
кхочун долчарна гІуллакх дан дахкийтина дац ткъа уьш?

1:5 Забур 2:7; Дауд 7:14; 1 Шерашкахь 17:13. 1:6 Карлабаьккхинарг 32:43 (Грекийн). 1:7 Забур 103:4 (Грекийн). 1:8, 9 Забур 44:6, 7. 1:10-12 Забур 101:26-28 (Грекийн). 1:13 Забур 109:1.

Сийлахь кIелхьардовлар

2 1 Цундела вайшна хезначунна къаьсттина чIогIа тидам тIебохуьйтуш
хила деза вай, тешарх хера ца довлархьама. 2 Нагахь маликашкахула
аьлла дош чIогIа а хилча, муьлххачу зуламна а, лацадогIарна а таIзар деш
а хилча, 3 таIзарх муха девр ду вай, оццул сийлахьчу кIелхьардовларх ца
дашахь? И кIелхьардовлар цкъа хьалха Везачу Эло дIакхайкхийра, цул
тIаьхьа Иза хезнаболчара иза бакъ хилар вайна чIагIдира. 4 И дерриге а
тамашийнчу хиламашца а, билгалонашца а, тайп-тайпанчу ницкъашца а
Дала тIе а чIагIдира, Шен лаамца Шен Са дIаса а даржош.

КIелхьардовларан баьчча

5 Маликийн дола ца даьккхина Дала вай дуьйцуш долу хиндолу дуьне.
6 Мелхо а, Делан Йозанашкахь цхьанхьа цхьаммо тоьшалла дина:
«Стаг мила ву, Хьан цуьнан бала кхача?
Адаман кIант мила ву, Ахьа цуьнан гIайгIа бан?
7 Цхьана ханна маликашна хьалха лахви Ахьа иза.
Юха, сийлаллин таж а делла, вазвина иза*.
8 Дерриг а цуьнан когашка охьадилли Ахьа».
Дерригенна а тIехь цуьнга олалла дайтича, Дала цуьнан кара ца дер-
зош хIумма а ца дитина. Ткъа цкъачунна тхуна ца го дерриг а цуьнан ка-
рахь хилар. 9 Амма тхуна гург Iийса ву. «Цхьана ханна маликашна хьалха
лахвина» вара Иза, ткъа хIинца, Iожалла тIеэцарна, «сийлаллин таж а
делла, вазвина ву Иза». Иза иштта лелла, Дала маьхза дина дика бахьана
долуш, дерриге а адамийн дуьхьа кхалхархьама. 10 ХIунда аьлча дерриг а
Шен дуьхьа а, дерриг а Шегара а Долчунна товш дара, дукхахберш сий-
лаллина тIебоьдучу новкъахула а буьгуш, уьш кIелхьарбохуш волу Баьчча
баланех чекхвакккхар.
11 Нах базбеш Верг а, базбеш берш а Цхьаннах схьабевлла бу, цундела
Цунна эхь ца хета царах вежарий ала. 12 Цо боху:
«Хьан цIе Сайн вежаршна кхайкхор ю Аса,
Хьуна хастам бийр бу Аса динан гуламе
баьхкинчарна хьалха».
13 Кхин а боху Цо:
«Со Цунах дегайовхо йолуш хир ву».
Кхин а:
«ХIара Со а, Дала Суна делла бераш а ду».

* 2:7 *...вазвина иза.* Цхьадолчу тептарш тIехь: *Айхьа диначунна тIехь куьйгалла дан хIоттий иза.*

2:6-8 Забур 8:5-7. 2:12 Забур 21:23. 2:13 ЕшаI-ЯхIу 8:17 (Грекийн); ЕшаI-ЯхIу 8:18.

14 И бераш дилханах а, даьIахкех а лаьтташ ма-хиллара, Иза а хилира
уьш санна, Шен кхалхарца Iожаллина тIехь ницкъ болу иблис эшорхьама
а, 15 Iожаллех кхоьруш, дерриге а шайн дахарехь лоллехь баьхкинарш
паргIатбахархьама а. 16 ХIунда аьлча, гуш ду-кх, маликашна гIо ца до Цо,
амма ИбрахIиман тIаьхьенна гIо до. 17 Цундела дерригенна а тIехь Шен
вежарех тарвала везаш вара Иза, Далла хьалха къинхетаме а, тешаме а ди-
нан коьрта да хилархьама. Иштта а хилла, адамийн къиношна гечдайта
таро яра Цуьнан. 18 Ша, зен а зийна, баланаш хьегна дела, зуьйш болчар-
на гIо далур ду Цуьнга.

Iийса Мусал а сийлахь ву

3 1 Иштта, вежарий, шу Делан долахь дерш а, стигалахь долчун дакъа
кхочурш а ду. Цундела Делан Векал а, вайн динан коьрта Да а волу
Iийса дагахь латтавелаш. 2 Ша ДIахIоттийначунна тешаме вара Иза, Де-
лан цIентIехь Муса тешаме ма-хиллара. 3 Iийса Мусан чул а боккха ларам
болуш хилла, цIа дийриг ша дечу цIийнан чул боккха ларам бан хьакъ ма-
хиллара. 4 ХIунда аьлча муьлхха а цIа цхьаммо деш ду, ткъа дерриг а ди-
нарг Дела ву. 5 Делан дерриге а цIийнехь тешаме ялхо санна вара Муса.
Хинйолчу заман чохь эр долчух тоьшалла дора цо. 6 Амма Дала леррина
Къобалвинарг Делан цIентIехь куьйгалла деш волу тешаме КIант ву.
Ткъа Цуьнан цIа вай ду, нагахь вай доьналлица а, тешарца а ваьш сатуьй-
сучунна тIехь латтахь.

Делан синтем

7 Цундела, Делан Сино ма-аллара:
«Тахана, нагахь шуна Цуьнан аз хазахь,
8 дуьхьал ма довлалаш,
яьссачу арахь шаьш зуьйчу хенахь хамталла еш ма-хиллара.
9 Шун дайша Со зийра цигахь,
шовзткъа шарахь Аса мел динарг шайна гиннашехь.
10 Цундела, царна оьгIаз а вахана, Аса элира:
„Гуттар а шайн дегнашкахь тилабелла бу уьш,
Сан некъаш ца девзина царна".
11 Цундела Сайн оьгIазаллица Ас чIагIо йира,
синтем лур бу аьллачу метте кхочур бац уьш аьлла».
12 Иштта, хьовсалаш, вежарий, шайна юкъахь цхьаннан а мекара а,
тешар доцу а дог ма хилийталаш, дийна волчу Делах шаьш дIа ца къас-
тийтархьама. 13 Амма хIора дийнахь, вовшашна хьехамаш а беш, ди-
нехь чIагIлолаш, «тахана» ала йиш мел хуьлу, хьарамчу хIуманах Iеха а
велла, шух цхьаннан дог юха ца далийта. 14 Дала леррина Къобалвинчун

2:16 ЕшаI-ЯхIу 41:8, 9. 3:2 Лелар 12:7. 3:7-11 Забур 94:7-11 (Грекийн).

декъахой ду вай, нагахь юьхьанца хилла долу шеко йоцуш хилар чекх-
довллалц вайца хилахь.
15 Делан Йозанашкахь аьлла ду:
«Тахана, нагахь шуна Цуьнан аз хазахь,
дуьхьал ма довлалаш,
яьссачу арахь шаьш зуьйчу хенахь хамталла еш ма-хиллара».
16 Делан аз хезнехь а, хамталла йинарш муьлш бара? Мусас Мисар-
махкара массо а арабаьхначарна юкъахь бацара уьш? **17** Хьанна оьгIазва-
хана вара Дела шовзткъа шарахь? Къинош а летийна, яьссачу арахь шайн
даьIахкаш охьаехкинчарна ваханерий те Иза оьгIаз? **18** Ла ца доьгIначар-
на бен, кхин хьанна дуьхьал аьлла Дала, уьш «синтем лур бу аьллачу метте
кхочур бац»? **19** Иштта вайна го, шайн цатешар бахьана долуш, Дала лучу
синтеме уьш кхочург цахилар.

4 **1** Дала, Ша синтем лун болчу метте кхачор ду аьлла, йина чIагIо
хIинца а йолуш ю, цундела ларлойла вай шух цхьаъ тIаьхьа ца висий-
та. **2** Исраилхошна санна, вайна а бовзийтина Делан хаза кхаъ. Амма иза
хезначара цу тIе тешар ца тоьхна, цундела царна пайда ца бина хазачу
кхоо. **3** Цу хазачу кхоах тешна долу вай кхочур ду Дала синтем лучу метте,
хIунда аьлча Цо аьлла:
«Цундела Сайн оьгIазаллица Ас чIагIо йира,
синтем лур бу аьллачу метте кхочур бац уьш аьлла».
Цо иза аьлла, дуьне кхолладеллачу хенахь дуьйна Шен болх чекхбаьл-
ла боллушехь. **4** Делан Йозанашкахь цхьана меттехь ворхIалгIачу дийнах
лаьцна иштта аьлла:
«Цу дийнахь, Ша мел динчу гIуллакхех паргIат а ваьлла,
Дала садаьIира».
5 Кхин а аьлла Цо хьалха хьахийначу меттехь: «Синтем лур бу аьллачу
метте кхочур бац уьш». **6** Иштта, цхьаберш Дала лучу синтеме кхочур бу,
ткъа хаза кхаъ хьалха хезна болу вуьш цига кхочур бац, шаьш ла ца до-
гIарна. **7** Цундела Дала кхин цхьа де билгалдаьккхина, ткъа цунах Цо
олу «тахана». Дуккха а хан яьлча, Даудехула Цо аьллера, лакхахь аьлла
ма-хиллара:
«Тахана, нагахь шуна Цуьнан аз хазахь,
дуьхьал ма довлалаш».
8 Нагахь санна ЮшаIа цу синтеме уьш кхачийнехьара, кхечу дийнах
хIумма а аьлла хир дацара. **9** Делан халкъана ворхIалгIачу дийнан синтем
хIетте а буьсу. **10** ХIунда аьлча Дала лучу синтеме кхаьчнарг шен гIуллакхех

3:15 Забур 94:7, 8 (Грекийн). **3:16-18** Лелар 14:1-35. **4:3** Забур 94:11. **4:4** Доладалар 2:2.
4:5 Забур 94:11. **4:7** Забур 94:7, 8 (Грекийн). **4:8** Карлабаьккхинарг 31:7; ЮшаI 22:4.
4:10 Доладалар 2:2.

паргIатваьлла, Дела Шен гIуллакхех паргIат ма-валлара. **11** Иштта оцу
синтеме кхача хьовсур вай, цхьа а, вочу масалх пайда а эцна, ла ца догIар-
на Делах ца къастийта.
12 Делан дош дийна а, ницкъ болуш а, шина агIор ира долчу туьрал ира
а ду. Иза вайна чуккхочу, дагах ойланаш а, даьIахкех тIум а дIа а къастош.
Вайн лаамашна а, дагахь долчунна а кхел йо цо. **13** Чохь са долу хIума цхьа
а яц Делах къайлаяьлла, дерриг а ша ма-дарра схьадиллина ду Цуьнан
бIаьргашна хьалха. Цунна жоп лур ду вай.

Iийса динан сийлахь коьрта Да ву

14 Стигалшка хьала а ваьлла, Дела волчохь волу динан сийлахь коьрта
Да, Делан КIант Iийса, ву вайн, цундела ваьш лелочу динехь леррина ле-
лийла вай. **15** ХIунда аьлча вайн динан коьрта Да кхетар ву вайгара йийлин-
чу ледарлонех: Иза лаьтта тIехь волчу хенахь, вай санна, массо а тайпана
зуьйш хилла, Цо къа ца латийнехь а. **16** Iийса вайн динан коьрта Да волу де-
ла, вай майрра Делан паччахьан гIантана улло даха йиш йолуш ду, Цуьнга-
ра къинхетам а, дика а схьаэца, оьшучу хенахь вайшна гIо дайтархьама.

5 **1** Нахана юкъара хоржуш волу муьлхха а динан коьрта да хIоттаво ада-
мийн дуьхьа Далла Iамал ян а, къинойх тайп-тайпана сагIанаш даха а.
2 Динан коьрта да хIума ца хуучу а, галбевллачу а нахаца кIеда хила тарло,
хIунда аьлча иза ша а ву ледарлонийн карахь. **3** Цундела нахана а, шена а тIера
даха деза цо сагIанаш шаьш летийначу къинойх. **4** Цхьа а шен лаамца хIуттур
вац динан коьрта да. Дала тIекхайкхина хила веза иза, АхIарон санна.
5 Иштта Дала леррина Къобалвинчо а Ша тIе ца эцна динан коьрта да
хиларан бакъо. Дала аьлла Цуьнга:
«Хьо Сан КIант ву,
тахана Хьан Да хили Сох».
6 Делан Йозанийн кхечу меттехь Дала боху:
«Гуттаренна а динан да ву Хьо
Малки-ЦIадакъин даржехь».
7 Лаьтта тIехь долчу Шен дахарехь Iийсас чIогIачу белхарца а, бIаьр-
хишца а доIанаш а, дехарш а дора Ша Iожаллех кIелхьарваккха йиш Йол-
чуьнга. Далла дIахезира Цуьнан доIанаш, хIунда аьлча Iийсан Деле болу
ларам боккха бара. **8** Ша Делан КIант хиллехь а, ерриге а лайначу хало-
нашкахула Iемина Иза Далла муьтIахь хила. **9** Кхачаме хилла, дIахIоттий-
на вара Иза, гуттаренна а кIелхьардовларан хьоста хилира Цунах Цунна
муьтIахь болчарна массарна а. **10** Малки-ЦIадакъин даржехь волу динан
коьрта да ву аьлла, дIакхайкхийра Иза Дала.

5:3 Iамалъяр 9:7. **5:4** Арадаккхар 28:1. **5:5** Забур 2:7. **5:6** Забур 109:4. **5:7** Маттай 26:36-46;
Марк 14:32-42; Лака 22:39-46.

Динах юхаваларх ларвалар

11 Кхунах лаьцна кхин дуккха а дара дийца, амма хала ду шуна иза тида,
хIунда аьлча шу хIуманах иштта меллаша кхета. 12 ХIинцале а хьехамчаш
хила дезаш дара шу, амма шуна юха а Iамо безаш бу Делан дешан дуьх-
хьарлера хьехамаш. Шуна хIинца а шура оьшу, чIогIачу кхачанан метта.
13 ХIинца а шура юуш верг бакъдерг а, харцдерг а къасторан хьехам бев-
заш вац, хIунда аьлча иза бер долу дела. 14 Делан дош довзарехь кхиъна
болчу нахана лерина бу чIогIа кхача. Гуттара а шайн кхетамашца а, хье-
къалца а лелаш, уьш Iемира дика а, вон а къасто.

6 1-2 Цундела Дала леррина Къобалвинчо хьехначух уггар аттаниг дита
вай. Вайн ца деза кхин цкъа а хьехаман дух дIахIотто: къинах дIа-
къастарх а, Делах тешарх а болу хьехам, хих чекхдовларх а, тIе куьйгаш
дахкарх а болу хьехам, веллачуьра денваларх а, гуттар а хин йолчу кхелах а
болу хьехам. Тешарехь кхиинчарна лерина болчу хьехамна тIе сихлойла
вай. 3 Вай иза дийр ду, Дала вайна магийтахь.
4 Йиш яц цкъа хазачу кхоан серло шайна тIе кхеттарш, стигаларчу сов-
гIатан чам хиъннарш, Делан Синан зовкх хьоьгуш дакъалаьцнарш, 5 Делан
Дашо луш долу дика а, хин долчу дуьненан ницкъ а бевзинарш, 6 тешарх
дIа а къаьстина, юха а Далла тIеберзо. Уьш дохкобовларан некъа тIе
цхьаьнгге а ба̄халур бац, хIунда аьлча цара юха а жIарах дIатуху Делан
КIант, массарна а хьалха Иза сийсаз а воккхуш.
7 Кест-кеста шена тIедогIуш долу догIа дIа а худуш, ша лелош волчун-
на ялта луш долу латта Дала декъалдеш ду. 8 Ткъа баьIаш а, къух а бен ше-
на тIехь ца кхуьу латта Дала неIалт кхайкхорна герга ду. Чаккхенехь иза
цIаро дагор ду.
9 Иштта оха бахахь а, сан хьоменаш, тхо тешна ду шу дикачу новкъахь
хиларх – и некъ кIелхьардовларна тIебоьду. 10 ХIунда аьлча нийса доцург
дац Делехь. Цунна дицлур дац шун гIуллакхаш а, аша Цуьнан нахана то-
хара а, хIинца а гIодарца Цуьнга гайтина болу безам а. 11 Тхуна лаьара,
шух хIораммо иштта шайн тIедирзина хилар шаьш чекхдовллалц гой-
тийла, шун сатийсамаш кхочушхилийтархьама. 12 Мало еш а доцуш,
шайн тешарца а, собарца а лур ду аьлларг схьаоьцучарах шу тера хила
лаьара тхуна.

Делан ваIданаш хийцалург цахилар

13 ИбрахIимна Ша ваIда дечу хенахь, Дала Шех дуй буура, Шел лакха-
ра цхьа а воцу дела. 14 Цо элира: «Аса хьо декъал а вийр ву, хьуна дуккха а
тIаьхье а лур ю». 15 Собарца хьоьжуш а Iийна, Дала шена лур ду аьлларг

5:12, 13 1 Коринтхошка 3:2. 6:8 Доладалар 3:17, 18. 6:14 Доладалар 22:16, 17.

схьаийцира ИбрахIима. 16 Наха шайл а доккхачу хIуманах дуй боу, цу
дуйно, аьлларг чIагI а дой, муьлхха а къовсам дIабоккху. 17 Цундела Дала
а дуй биъна, Шен лаам хийцалур боцийла Ша ваIда динарг кхочун дол-
чарна дIахаийта лууш. 18 Дала ваIда а дина, Цо дуй а биъна. И ши хIума
хийцалур доцуш ду, Дала харцдерг дийца йиш йоцу дела. Цундела Дела
волчу девдда дIадахана долу вай чIогIа иракарахIиттийна ду, Дала вайна
еллачу дегайовхонна тIехь латтархьама. 19 И дегайовхо вайн синна онда а,
тешаме а зIе ю. Делан стигалийн цIа чохь йолчу кирхьанна тIехьа дIайоь-
ду иза. 20 Оцу езачу меттиге вайл хьалха Iийса вахана, Малки-ЦIадакъин
даржехь гуттаренна а динан коьрта да а хилла.

Веза Воккхачу Делан динан да Малки-ЦIадакъа

7 1 Малки-ЦIадакъа Шалейм-гIалин паччахь а, Веза Воккхачу Делан
динан да а вара. Паччахьашна тIехь толам а баьккхина, цIа вогIуш
волчу ИбрахIимна дуьхьал а вахана, иза декъалвира Малки-ЦIадакъас.
2 Ша тIамехь мел даьккхинчух уьтталгIа дакъа цунна дIаделира ИбрахIи-
ма. Малки-ЦIадакъин цIе ши маьIна долуш ю: цкъа-делахь, «нийсонан
паччахь», шолгIа-делахь «Шалейман паччахь», ткъа иза «машаран пач-
чахь» бохург ду. 3 Делан Йозанаша хIумма а ца боху цуьнан дех а, ненах а,
гергарчу нахах а, цуьнан дахаран доладаларх а, чаккхенах а лаьцна. Делан
КIант санна, гуттаренна а динан коьрта да ву иза.
4 Шуна го, шен тоьллачу хIонсах уьтталгIа дакъа ИбрахIима делларг
мел сийлахь ву. 5 Левин тIаьхьенах болчу динан дайн бакъо ю халкъера
цуьнан пайданах уьтталгIа дакъа схьаэца, ИбрахIимах схьабевлла шайн
вежарий уьш боллушехь. 6 Малки-ЦIадакъас, ша Левин тIаьхьенах ва-
цахь а, ИбрахIимера уьтталгIа дакъа схьа а эцна, Дала чIагIо йина волу
иза декъалвира. 7 Шеко яц цхьаъ декъалвеш верг ша декъалвечул а лакха-
ра хиларан. 8 УьтталгIа дакъа схьаоьцуш берш дуьнен чохь бехаш а, леш а
болу нах бу, ткъа Малки-ЦIадакъах – иза дийна ву аьлла. 9 Ала мегар ду,
уьтталгIа дакъа схьаоьцуш волчу Левис ша а ИбрахIимехула и уьтталгIа
дакъа делла. 10 ХIунда аьлча дуьнен чу валаза волу Леви шен ден ИбрахIи-
ман цIийца вара, Малки-ЦIадакъа цунна дуьхьалвеача.
11 Левин тIаьхьенах болчу динан дайшкахула халкъо ккачамалла схьа-
оьцуш хилча (ткъа цуьнга хьаьжжина, товрат-хьехамаш халкъана дIабел-
ла), Малки-ЦIадакъин даржехь кхин динан да стенна оьшура, АхIаронан
даржехь а ца хуьлуш? 12 Динан дайн тайпа хийцалуш хилча, Далла гIуллакх
муха дан деза дуьйцу хьехам а хийцабала безаш бу. 13 Вай Вуьйцург кхечу
тайпанна юкъавогIуш ву, царах цхьа а сагIа доккхучу кхерчана уллохь гIул-
лакх деш ца хилла. 14 Хууш ду, вайн Веза Эла ЯхIудан тайпанах схьаваьлла
хилар. Ткъа Мусас хIумма а ца аьлла цу тайпанах болчу динан дайх лаьцна.

6:19 Iамалъяр 16:2. 6:20 Забур 109:4. 7:1, 2 Доладалар 14:17-20. 7:5 Лелар 18:21.

Малки-ЦIадакъин даржехь волу динан да

15 Иза кхин а чIогIа билгалдолу, Малки-ЦIадакъин даржехь кхин ди-
нан да гучуваьлча. 16 Адамийн схьадовлар муха хила деза гойтучу парзаш-
ца хилла вац Иза динан да, хедар доцучу дахаран ницкъаца хилла ву.
17 ХIунда аьлча Цунах лаьцна иштта аьлла:
«Гуттаренна а динан да ву Хьо
Малки-ЦIадакъин даржехь».
18 Цхьана агIор хьалха тIедиллина хилла парз дIадоккху, иза ледара а,
пайден доцуш а хиларна, 19 (Мусас беллачу товрат-хьехамо цхьа а хIума
кхачамалла йолуш ма ца дерзийна), вукху агIор хIинца вайна лучу дикачу
сатийсамо вай Далла гергахьа кхачадо.
20 Дала чIагIо ярца хилла ду и гIуллакх. Вуьш, цхьа а чIагIо ца еш, ди-
нан дай хиллехь а, 21 Iийса чIагIо ярца хилла, Цунах лаьцна иштта олуш
хилча:
«Везачу Эло чIагIо йина,
ткъа цунна тIера юха ца волу Иза:
„Гуттаренна а динан да ву Хьо"».
22 Цунах гуш ду Iийса тоьллачу бертан закъалт хилар.
23 Динан дай дуккха а хилла, хIунда аьлча Iожалло кхидIа шайн гIул-
лакх ца дойтура цаьрга. 24 Ткъа Iийса гуттар а хиларна, динан дас санна
Цо Далла гIуллакх дар а хедар доцуш ду. 25 Цундела Шегахула Далла тIе-
вогIург Цуьнга кхоччуш кIелхьарваккхало, хIунда аьлча Иза гуттар а
дийна ву, Цо доIанаш дийр ду Ша кIелхьарбохучарах.
26 Иштта динан коьрта да вайна оьшуш а ву: веза а, бехк боцу а, цIена а,
къинош летийначарах дIакъастийна волу а, стигалал лакха хьалаваьккхи-
на волу а. 27 Динан вукху коьртачу дайн санна, хIора дийнахь цкъа хьалха
Шена тIера, юха нахана тIера сагIанаш даха ца деза Цуьнан, хIунда аьлча
Цо гуттаренна а цкъа даьккхина сагIа, Ша дIа а велла. 28 Товрат-хьехамца
динан коьрта дай кху дуьненан нах хIиттабора, адамийн ледарлонаш це-
ран елахь а. Ткъа товрат-хьехамал тIаьхьа еанчу дуйнан чIагIоно динан
коьрта да хIоттийра гуттаренна а кхачаме вина волу Делан КIант.

Вайн динан коьрта Да волу Iийса

8 1 Вай дуьйцуш долчунна юкъахь коьртаниг хIара ду: стигалшкахь Ве-
за Воккхачун гIантана аьтту агIор Iаш динан коьрта Да ву вайн.
2 Адамо дина а доцуш, Везачу Эло динчу Делан бакъдолчу четар чохь ди-
нан коьрта Да ву Иза.
3 Динан муьлхха а коьрта да тайп-тайпана сагIанаш даха дезаш ву, цун-
дела вайн динан коьртачу Ден а хила деза сагIина схьадан хIума. 4 ХIинца

7:17 Забур 109:4. 7:21 Забур 109:4. 7:27 Iамалъяр 9:7. 8:1 Забур 109:1.

Иза лаьтта тIехь вехаш хилча, Иза динан да хир вацара, хIунда аьлча кху-
захь болуш бу, товрат-хьехамо ма-бохху, сагIанаш дохуш болу динан дай.
5 Цара Далла деш долу гIуллакх кхузарчу четар чохь бен ца хуьлу*. И четар
стигалахь долчун кепах тера бен дац, цуьнан IиндагI бен дац. Ткъа Муса-
га аьлла дара, иза Делан четар дан волавелча: «Ларлолахь, хьайна лам
тIехь гайтинчун кепах тера делахь дерриг а». 6 Кхечу динан дайшка делла-
чул а Iийсага делла динан гIуллакх лакхара хиларе терра, Цуьнан юкъар-
лонца Делаца бина керла барт а ширачу бартал гIолехь бу, иза тоьллачу
чIагIонашна тIехIоттийна болу дела.
7 Нагахь санна хьалха бина барт кхачамбацар доцуш хиллехьара, шол-
гIаниг оьшур а бацара. 8 Амма, нахана бехк а буьллуш, пайхамаро боху:
«ТIеккхочуш ду денош, — боху Везачу Эло, —
Аса Исраилан цIийнаца а,
ЯхIудан цIийнаца а
керла барт бен долу.
9 Церан дай, куьг а лаьцна, Мисар-махкара арабохучу хенахь,
Аса цаьрца бина барт санна хир бац иза.
ХIунда аьлча цара и Сан барт лар ца бира,
цундела со дIавирзина царна тIера, — боху Везачу Эло.
10 Иштта барт бийр бу Аса Исраилан халкъаца,
хIара денош дIадевлча, — боху Везачу Эло. —
Айса тIедуьллург церан кортош чу дуьллур ду,
церан дегнаш тIехь яздийр ду Аса.
Со церан Дела хир ву,
ткъа царах Сан халкъ хир ду.
11 ХIораммо а шен уллорачунна а,
шен вешина а хьоьхур дац:
„Веза Эла вовза", — бохуш.
ХIунда аьлча массарна а,
хьалдолчунна тIера
къечунна тIеккхаччалц,
Со вевзар ву.
12 Цаьргара даьллачу вочунна Со къинхетаме хир ву,
церан къинош кхин дагадоуьйтур дац Аса».
13 Цу бартах «керланиг» а аьлла, хьалха хилларг шира хилар гайтина
Цо, ткъа ширделларг кестта дIадолу.

* 8:5 *...кхузарчу четар чохь бен ца хуьлу.* Я иштта: *Цара Далла деш долу гIуллакх кхузарчу гIирсашца бен ца хуьлу. Уьш стигалахь долчун кепах тера бен дац, церан IиндагI бен дац.*

8:5 Арадаккхар 25:40. 8:8-12 Ярми-ЯхIу 31:31-34 (Грекийн).

Лаьтта тІехь а, стигалахь а Далла Іамалъяр

9 1 Хьалха бинчу бертан Далла Іамалъяран бакъонаш а, лаьтта тІехь до-
лу Делан цІа а дара. 2 Дина, дІахІоттийнера деза четар. Цуьнан хьал-
харчу, «еза чоь» олучу декъехь стогар а, даздина баьпкаш тІехь долу стол а
яра. 3 ШолгІачу декъехь кирхьанна тІехьа «уггар еза чоь» цІе йолу чоь яра.
4 Хаза хьожа йогІу хІума яго дашо кхерч а, гонах деши лаьцна бартбаран
тІорказ а дара цу чохь. ТІорказна чохь кхачанийн буьртигаш чохь долу
дашо пхьегІа а, маргІалш хецна хилла йолу АхІаронан Іаса а, бартбаран
экъанаш а яра. 5 ТІорказна тІехула тІемаш а даржийна, къинош дІадохучу
меттехь сийлаллин каруб-маликаш дара лаьтташ. ХІинца и дерриг а ма-
дарра дуьйцийла яц вайн. 6 Цу кепара динчу четаран хьалхарчу цІа чу
Далла Іамал ян динан дай боьлху гуттар а. 7 ШолгІачу цІа чу шарахь цкъа
динан коьрта да воьду. Цо шеца цІий дахьа деза чувоьдуш, шена а, халкъо
ца хууш летийначу къиношна а тІера даьккхина долу. 8 Цу хІуманца Де-
лан Сино гойту Делан четар чу боьду некъ схьабиллина цахилар, хьалхара
четар лаьтташ мел ду. 9 И четар хІинцалерчу заманан билгало ю: совгІата-
ша а, сагІанаша а Далла Ібадат дечун дог цІандан ца тарло, 10 уьш даарш
а, маларш а кхехьарца а, дегІан меженаш тайп-тайпана йиларца а доьзна
бен цахиларна. И дерриг а парзаш, Дала массо а хІума нисдаран зама тІе-
яллалц, тІедиллина дара.
11 Дала леррина Къобалвинарг веара, хІинца хуьлучу диканийн ди-
нан коьрта да а волуш. Адамаша дина а доцуш, тоьллачу а, сов кхачаме
а долчу четарх чекхвелира Иза (и четар кху дуьненара дац). 12 Гезарийн
а, эсийн а цІий доцуш, Шен цІий а Іанийна, цкъа Делан цІийнан уг-
гар езачу чоьнна чу а вахана, гуттаренна а вайна паргІатдовлар даьк-
кхина Цо. 13 Нагахь эсийн а, гезарийн а цІийно а, дагийначу шинарин
чимо а, шайна уьш тІетоьхча, товрат-хьехамаша ма-бохху, бехби-
нарш цІанбеш хилча, 14 цхьа а къа латийна воцучу, гуттар а долуш дол-
чу Синехула Ша Далла цхьа а томмагІа доцучу сагІина дІавеллачу
Дала леррина Къобалвинчун цІийно мел чІогІа цІандийр ду вай Іо-
жалла тІейоуьйтучу гІуллакхех, дийна волчу Далла лерина вайга Іамал
яйтархьама.
15 Цундела Дала леррина Къобалвинарг Дала нахаца бинчу керлачу
бертан Юкъарлонча ву, хьалхара барт бинчу хенахь наха летийна къинош
дІадаха Цо тІеэцна Іожалла бахьана долуш, Дала лур ду аьлла дакъа нахе
кхачийтархьама.

9:2 Арадаккхар 26:1-30; Арадаккхар 25:31-40; Арадаккхар 25:23-30. 9:3 Арадаккхар 26:31-33. 9:4 Арадаккхар 30:1-6; Арадаккхар 25:10-16; Арадаккхар 16:33; Лелар 17:8-10; Арадаккхар 25:16; Карлабаьккхинарг 10:3-5. 9:5 Арадаккхар 25:18-22. 9:6 Лелар 18:2-6. 9:7 Іамалъяр 16:2-34. 9:13 Іамалъяр 16:15, 16; Лелар 19:9, 17-19.

16 Нагахь весет* делахь, иза диначун кхалхар а дІагайта дезаш ду,
17 хІунда аьлча весет стаг веллачул тІаьхьа бен лелош дац. Иза бакъо йо-
луш дац, нагахь весет динарг дийна велахь. 18 Цундела хьалха бина барт а
цІийца чІагІбина бара. 19 Товрат-хьехам тІера парзаш дерриг а халкъана
хьалха дІа а дешна, хица эдина долу эсийн а, гезарийн а цІий а, цІен тІар-
гІа а, ярийн курс а, схьа а эцна, товрат-хьехаман тептарна а, халкъана а
тІе цинцаш туьйхира Мусас. 20 Цо элира: «Дала кхочушбе аьллачу бертан
цІий ду хІара». 21 Иштта Делан четарна а, Далла Іамал ечу хенахь мел ле-
лочу пхьегІашна а тІе цІийн цинцаш туьйхира цо. 22 Товрат-хьехаме
хьаьжжина, дерриг а ала мегар долуш хІума цІийца цІандеш ду, цІий ца
Іанийча, гечдар ца хуьлу.

Дала леррина Къобалвинчун сагІано къа дІадоккху

23 Стигалахь долчух тардина кхоьллинарг иштта цІандан деза. Ткъа
стигалахь дерг ша а хІоккхарал а тоьллачу сагІанашца цІандан деза.
24 ХІунда аьлча Дала леррина Къобалвинарг билггала долчу уггар а Деза-
чух тардеш адамийн куьйгаша динчу Делан цІа чу ца вахана, ткъа стигала
хьалаваьлла, хІинца вайн дуьхьа Далла хьалха хІотта. 25 Дукхазза а Ша са-
гІина дІавала ца ваьлла Иза стигала хьала, хІора шарахь а шен доцу цІий а
оьций, Делан цІийнан уггар езачу чоьнна чу воьду динан коьрта да санна.
26 Иза иштта хилча, дуьне кхоьлличхьана а дуьйна дукхазза а бала хьега
дезар дара Дала леррина Къобалвинчун. Ткъа Иза тІаьхьарчу заманахь
цкъа веана Шех даьккхинчу сагІанца адамийн къа дІадаккха. 27 ХІора
адамна, цкъа вала а велла, юха кхелана хьалха хІоттар тІехь ма-хиллара,
28 иштта Дала леррина Къобалвинчо а Ша цкъа сагІина дІавелла хилла,
дуккха а адамийн къинош Шена тІеэцархьама. Ткъа Иза шолгІа, къинош
дІадаха а ца вогІуш, Шега сатуьйсуш болчеран дуьхьа кІелхьардахар тІе-
эцархьама вогІур ву.

Іийсас даьккхина долу цхьа сагІа гуттаренна а хилар

10 1 Товратан хьехамаш хин долчу диканийн ІиндагІ ду, церан билггал
долу васт а доцуш. Цундела хІора шарахь гуттар а дохучу сагІанаш-
кахула цу товрат-хьехамийн Далла гергабогІу нах кхоччуш хилийта ницкъ
ца кхочу. 2 Кхечу тайпана хилча, цара и сагІанаш дохур дацара, хІунда аьл-
ча цкъа къинах цІан а белла, кхин шайн къинош туосалур дацара царна.
3 Амма сагІанаш дахарца хІора шарахь а къинош дагадохкуьйту. 4 ХІунда
аьлча стерчийн а, бежалойн а цІийно къинош дІадохур дац.

* 9:16 *Весет* – грекийн маттахь «барт» а, «весет» а бохучу дешнийн маьІнехь лелаш цхьа дош бен дац.

9:19, 20 Арадаккхар 24:6-8. 9:21 Іамалъяр 8:15. 9:22 Іамалъяр 17:11. 9:28 ЕшаІ-ЯхІу 53:12.

5 Цундела дуьнен чу вогIучу хенахь Дала леррина Къобалвинчо элира:
«СагIанаш а, совгIаташ а ца дийзи Хьуна,
амма Суна дегI кечди Ахьа.
6 Дийнаташ дагоран а,
къинойх долу а сагIанаш ца тайна Хьуна.
7 ТIаккха Ас элира: „Хьан Йозанаш тIехь Сох яздина ма-хиллара,
Хьан лаам кхочушбан вогIу Со, Дела"».
8 Цкъа хьалха Цо боху: «Я сагIанаш а, совгIаташ а, я дийнаташ дагоран
а, къинойх долу а сагIанаш а Хьуна деза а ца дийзи, тан а ца тай» (товрат-
хьехамаша иза тIедуьллуш делахь а). 9 Цул тIаьхьа Цо тIетуху: «Хьан лаам
кхочушбан вогIу Со». Хьалхарниг дIадоккху Цо шолгIаниг чIагIдархьа-
ма. 10 Оцу лаамца даздина ду вай, Дала леррина къобалвинчу Iийсан дегI
цкъа гуттаренна а сагIина даларна.
11 Муьлхха а динан да хIора дийнахь Далла Iамал еш ву, цкъа а къинош
дIадахалур доцу цхьатерра сагIанаш мосуьйттазза а дохуш. 12 Ткъа Иза,
гуттаренна а къинойх цхьа сагIа а даьккхина, Далла аьтту агIор охьа-
хиъна*, 13 Шен когашка Шен мостагIий Дала охьабаккхалц, хьоьжуш.
14 Цкъа даьккхинчу сагIанца Цо гуттаренна а кхачаме бина базбеш берш.
15 Цунах лаьцна Делан Сино а тоьшалла до вайна кху дешнашца:
16 «Иштта барт бийр бу Аса цаьрца,
хIара денош дIадевлча, – боху Везачу Эло. –
Айса тIедуьллург церан дегнаш чу дуьллур ду,
церан кортош тIехь яздийр ду Аса».
17 ТIаккха Цо тIетуху: «Церан къинош а, харцонаш а кхин дага а йох-
куьйтур яц Аса». 18 Ткъа къиношна гечдина хилча, царах сагIанаш даха
кхин ца оьшу.

Далла гергакхачача дезар

19 Иштта, вежарий, Iийсан цIий бахьана долуш Делан стигалахь йолчу
цIийнан уггар езачу чоьнна доьналла долуш чудаха аьтто бу вайн. 20 Iий-
сас, Шен дегI сагIина дIадаларца, керла некъ схьабиллина вайна цига.
Дийна волу Iийса Ша бу и некъ, ткъа и некъ Делан цIийнан уггар езачу
чоьнна дуьхьал оьллина долчу кирхьанах чекхболуш бу. 21 Иштта, сий-
лахь динан коьрта да стигалахь долчу Делан цIенна тIехь хIоттийна ву
вайн. 22 ЦIеначу дагаца, чIогIачу тешарца Далла гергахьа кхочийла вай,
цинцаш тохарца вайн дегнаш бехк тIелацарх цIан а дина, вайн догIмаш

* 10:12 Я иштта: *Ткъа Иза, къинойх цхьа сагIа а даьккхина, Далла аьтту агIор охьа-хиъна гуттаренна а.*

10:5-7 Забур 39:7-9 (Грекийн). 10:11 Арадаккхар 29:38. 10:12, 13 Забур 109:1. 10:16 Ярми-ЯхIу 31:33. 10:17 Ярми-ЯхIу 31:34. 10:22 Iамалъяр 8:30; Яхьазкхиал 36:25.

цIеначу хица а дилина. 23 Ваьш сатуьйсург чIогIа лардан деза вай, хIунда
аьлча ваIда Динарг тешаме ву. 24 Вовшийн терго йойла вай, безамна а, ди-
качу гIуллакхашна а ваьш иракара а хIиттош. 25 Вешан гуламаш дIатосуш
ма хуьлийла вай, цхьаболчара иза ма-дарра. Цул а вовшашна гIо дойла
вай, Везачу Элан де гергакхочуш хилар шайна мел ги, алсам а деш.
26 Вай, бакъдолчух дерг а хиъна, къинош ма-луъу летош хилча, къинах
даккха сагIа кхин ма ца дуьсу вайн. 27 Дуьсург цхьаъ ду: хинйолу кхел а,
Делан мостагIий дIакхоллу йолу цIе а тIеяре кхерамца хьежар. 28 Муса-
пайхамаран товрат-хьехамаш талхийнарг къинхетам боцуш вуьш ву, на-
гахь шиъ я кхоъ теш велахь. 29 Ойла ел, мел чIогIа таIзар дийр ду Делан
КIант емалвинчунна, Делаца бина барт чIагIбина а, ша вазвина а долчу
цIийн дозалла ца лериначунна, маьхза дика луш долу Делан Са сийсаз-
динчунна? 30 Вайна хаьа, хIара дешнаш Хьан аьлла:
«Бекхам Соьгахь бу, Ас хьакъ дерг дIалур ду».
Кхин а:
«Везачу Эло Шен халкъана кхел йийр ю».
31 Мел кхераме ду дийначу Делан буйна вахар!
32 Дагадаххкийта шайн хьалхалера денош, Дала шуна серло еллачул
тIаьхьа, шу, чIогIа баланаш а лайна, чекхдевлира. 33 ЦкъаццIа шу а сий-
саздарца я ницкъ барца нахана хьалха дIахIиттош хилла. ЦкъаццIа шаьш
санна ницкъ ловш цхьаьна бала хьоьгуш хилла шу. 34 Чубоьхкинчу нахах
къахеташ а хилла шу, шайн долахь дерг дIадаьккхича, хазахеташ а лелла
шу, хIунда аьлча шуна хаьара стигалахь дикаха а, цкъа а дIаер йоцу а хаз-
на шайн юйла. 35 Иштта шайн доьналлех ма доха, хIунда аьлча цунах шу-
на доккха совгIат лур ду. 36 Шуна собар оьшу, Делан лаам кхочуш а бина,
шайна лур ду аьлларг схьаэца. 37 ХIунда аьлча:
«Йиснарг кIезиг хан бен ма яц,
тIаккха и ван везаш верг вогIур ма ву –
иза хьелур вац.
38 Амма Аса бакъвинарг Сох тешарца вехар ву,
ткъа иза юхавалахь, Со цунна реза хир вац».
39 Юха а девлла, хIаллакьхуьлучарах дац вай, тешарца кIелхьардоху-
чарах ду.

Тешарх лаьцна

11 1 Тешар сатуьйсуш долчунна тIехь латтар а, ца гуш долчух шеко йо-
цуш хилар а ду. 2 Церан тешар хиларна, Дала хастийна хьалхалерчу
заманахь баьхнарш.

10:27 ЕшаI-ЯхIу 26:11 (Грекийн). 10:28 Карлабаьккхинарг 17:6; 19:15. 10:29 Арадак-кхар 24:8. 10:30 Карлабаьккхинарг 32:35; Карлабаьккхинарг 32:36. 10:37, 38 Хьаби-къукъа 2:3, 4 (Грекийн).

3 Тешар хиларна, вай кхета дуьне Делан дашца кхоьллина хиларх, ишт-
та гуш дерг цагучух схьадаьлла хиларх.
4 Тешар хиларна, Хьабула Кхаима чул тоьлла сагІа даьккхира Далла.
Цуьнан тешар бахьана долуш Дала, Хьабула деана совгІаташ схьа а эцна,
иза Шен лаамехь хиларан тоьшалла дира. Хьабул кхелхинехь а, шен те-
шар хиларна, къамел деш ву иза хІинца а.
5 Тешар хиларна, валар хІун ду ца хууш, стигала хьалаваьккхина ХІа-
нох: «...иза ца карийра, Дала иза дІаэцна дела». ХІанох дІаэцале, Дела
цунна реза ву аьлла, тоьшалла до Делан Йозанаша. 6 Тешар ца хилча, Де-
ла реза войла дац. Далла тІевогІуш верг теша веза Иза хиларх а, Цо Ша
леррина лоьхучунна совгІат луш хиларх а.
7 Тешар хиларна, цу хенахь хІинца а ган йиш йоцуш долу хІума Дала
шега хаийтича, Нохьас, Деле болчу ларамах вуьзна, хинкема дира, шен
доьзал кІелхьарбаккхархьама. И тешар хиларна, цо дуьненна кхел йира,
ткъа ша Делан лаамехь верг хилира: тешарехула Шена хьалха бакъвина
хиларан тІаьхьало елла цунна Дала.
8 Тешар хиларна, Дала шена тІедиллинарг кхочушдеш, шен дола док-
кхур ду аьллачу лаьтта тІе вахара ИбрахІим. Ша стенга воьду а ца хууш,
дІавахара иза. 9 Шен тешар хиларна, шена лур ду аьллачу лаьтта тІехь
Іийна иза, тІевеана стаг хийрачу махкахь санна. Четарш чохь Іийна иза,
цуьнца цхьатерра ваІданех тешна волу Исхьакх а, Якъуб а ма-Іарра. 10 Де-
ла суртдиллархо а, гІишлоярхо а волуш, ондачу бух тІехь гІала схьаяре
хьоьжуш Іара ИбрахІим.
11 Тешар хиларна, шен зуда Сарат доьзалхо хуьлуш яцахь а, ша ханна
воккха воллушехь, да хиларан хьуьнар тІеийцира ИбрахІима*, хІунда
аьлча цунна хаьара, Дала Ша аьлларг кхочушдойла. 12 Цундела цхьа ког
коша а бахана волчу стагах схьабевлла, стигалара седарчий а, хІордан
берда тІера гІум а санна, дукха нах.
13 Уьш берриге а, тешар а долуш, белла, лур ду аьлларш схьа а эцаза.
Амма царна и хІуманаш геннахь гина, уьш царах баккхийбеш хилла. Ца-
ра шайх лаьцна аьлла, шаьш девлла леларш а, тІедаьхкина нах а ду лаьт-
та тІехь. 14 Иштта шайх лаьцна бохучара шаьш чубогІу болу мохк шаьш
лоьхуш хилар гойту. 15 Нагахь церан дагахь шаьш дІатесна даймохк хил-
лехьара, церан хан яра цига юхадерза. 16 Амма уьш тоьллачу даймахке

* 11:11 Цхьадолчу тептарш тІехь: *Тешар хиларна, доьзалхо хуьлуш яцахь а, ша ханна йоккха йоллушехь, бер даран хьуьнар тІеийцира Сарата.*

11:3 Доладалар 1:1; Забур 32:6, 9; Яхьъя 1:3. 11:4 Доладалар 4:3-10. 11:5 Доладалар 5:21-24 (Грекийн). 11:7 Доладалар 6:13-22. 11:8 Доладалар 12:1-5. 11:9 Доладалар 35:27. 11:11 Доладалар 18:11-14; 21:2. 11:12 Доладалар 15:5; 22:17; 32:12. 11:13 Доладалар 23:4; 1 Шерашкахь 29:15; Забур 38:13.

сатесна бу – стигаларчу даймахке. Цундела, наха Ша церан Дела ву аьл-
ча, Далла эхь ца хета: Цо царна гІала кечйина.
17 Тешар хиларна, ИбрахІима, ша зийча, сагІа даккха Исхьакх валий-
на. Шена лур ду аьлларш тІеэцнехь а, шен цхьаъ бен воцу кІант сагІина
дІавала резахилла иза. 18 Цу кІантах лаьцна аьлла хилла: «Исхьакхах хир
ю хьан тІаьхье». 19 ИбрахІимна дагахь дара, Делан ницкъ бу велларг а ден-
ван аьлла – ткъа цо шен кІант веллачуьра санна схьаийцира.
20 Тешар хиларна, Исхьакха декъалвира Якъуб а, Іесав а, церан хин-
долчуьнга хьаьжжина.
21 Тешар хиларна, ша леш, Якъуба декъалбира Юсупан кІентий, шен
Іасанна тІе а вазлуш, Далла Іамал йора цо.
22 Тешар хиларна, Юсупа, ша лечу хенахь, исраилхой Мисарара ара-
бевр бу аьлла а дийцира, шен даьІахкех весет а дира.
23 Тешар хиларна, Муса вича, цуьнан дас-нанас кхаа баттахь лечкъош
лелийра иза, хІунда аьлча царна гора бер хаза хилар. Паччахьан омранах
кхера ца белира уьш.
24 Тешар хиларна, ша воккха хилча, пирІунан йоІан кІант ву ала дуь-
хьал хилира Муса. 25 Делан халкъаца халонаш лан резахилира иза,
йоццачу ханна долу къилахь самукъадалар лелочул. 26 Дала леррина Къо-
балвинчун сийсазвар шена доккхаха хьал лерира Мусас Мисар-мехкан
хазнел а. Иза шена лун долчу совгІате хьоьжура.
27 Тешар хиларна, Мисар-мохк дІатесна цо, паччахьан оьгІазаллех а ца
кхоьруш, хІунда аьлча, ца гуш Волчуьнга хьоьжуш санна, доьналла до-
луш вара иза. 28 Тешар хиларна, нахе Пасахьан деза де кхочушдайтира цо,
цІийн цинцаш неІаран гурашна тІе а деттийтира цо, исраилхойн дуьх-
хьара хилла бераш мулкалмоте хІаллак ца дайта.
29 Тешар хиларна, лаьтта тІехула санна, ЦІечу хІорда чухула дехьабев-
лира уьш. Изза дан гІоьртина мисархой хи буха бахара.
30 Тешар хиларна, Ерихон-гІалин пенаш охьаийгира, исраилхоша цар-
на ворхІ дийнахь гонаш даьхча. 31 Тешар хиларна, Далла муьтІахь боцучу
кхечу нахаца хІаллак ца хилира гІалане хьовса къайлаха баьхкина исра-
илхой тІелаьцна йолу, нахаца лела Рахьаб.
32 Кхин хІун эр дара ас? Хан тоьар яц суна ГадІанах а, Баракхах а,
Шамшонах а, Яптахьах а, Даудах а, Шамъалах а, пайхамарех а лаьцна

11:17 Доладалар 22:1-14. 11:18 Доладалар 21:12. 11:20 Доладалар 27:27-29, 39, 40. 11:21 Доладалар 48:1-20; Доладалар 47:31 (Грекийн). 11:22 Доладалар 50:24, 25; Арадаккхар 13:19. 11:23 Арадаккхар 2:2; Арадаккхар 1:22. 11:24 Арадаккхар 2:10-12. 11:28 Арадаккхар 12:21-30. 11:29 Арадаккхар 14:21-31. 11:30 ЮшаІ 6:12-21. 11:31 ЮшаІ 6:22-25; ЮшаІ 2:1-21. 11:32 Куьйгалхой 6:11–8:32; Куьйгалхой 4:6–5:31; Куьйгалхой 13:2–16:31; Куьйгалхой 11:1–12:7; Шамъал 16:1 – Сулим 2:11; Шамъал 1:1–25:1.

дийца. 33 Тешар хиларна, пачхьалкхашна тIехь толамаш а бохуш, нийсо а
лелайойтуш, Дала лур ду аьлла хIуманаш схьа а оьцуш, лоьмийн баганаш
дIа а къовлуш, 34 буьрса цIе а йойуш, ирачу туьрах кIелхьар а довлуш,
гIелделча, дегIе ницкъ а богIуш, тIамехь онда а хуьлуш, мостагIийн эс-
карш а лохкуш, хилла уьш. 35 Тешар хиларна, зударша шайн делла бераш,
ден а луш, схьаоьцуш хилла.

Цхьаберш, ницкъ а беш, бойуш хилла, амма цара паргIато схьаоьцуш
ца хилла, тоьллачу дахарехь шайн дендалар хилийтархьама. 36 Кхечара
сийсаздар а, еттар а, буржалш а, набахти а лайна шайна тIехь. 37 Царна
тIулгаш а кхуьссура, уьш херхашца хеда а бора, тарращца байа а бойура.
Чудаха цIа а доцуш, уьстагIийн а, гезарийн а кхекхий а хьерчийна, лелла
уьш, халонаш а, баланаш а, наха шайна беш болу ницкъ а ловш. 38 Дерриг
а дуьненал лакхара болу уьш яьссачу аренашкахула, лаьмнашкахула, хье-
хашкахула, Iаннашкахула бевлла лелара.

39 Тешар хиларна, Делера баркалла хилла царна, амма лур ду аьлларг
схьа ца эцна цара. 40 Дала вайна цхьа тоьлла хIума билгалдаькккхинера,
уьш вайца цхьаьна бен кхачаме ца хилийтархьама.

Дела Да ву

12 1 Цундела, гонах тешийн бIо хиларна, ваьшна тIера массо а нов-
къарло а, ваьшна гонах хьаьрчаш долу къа а дIадоккхийла вай.
Доьналла а долуш, ваьшна хьалха хуьлучу къийсаман новкъахула дIадов-
дийла вай, 2 тешар кхоьллина а, кхочушдина а волчу Iийсана тIе а хьоь-
жуш. Цо Шена хин долчу хазахетаран дуьхьа жIари тIехь валар лайра, эхь
тIе дар тергал а ца деш, нехан кхардам тидаме а ца оьцуш. Ткъа хIинца
Иза Делан паччахьан гIантана аьтту агIор, баьрччехь, хиъна Iаш ву.

3 Къинош летийначу нахера сел чIогIа къизалла Лайначун ойла ел аш,
шаьш доьналла доцуш ца диса а, дог эшна ца хилийта а. 4 Къинна дуьхьал
а девлла, цIий Iаннол чIогIа латар ца хилла шун хIинца а. 5 Делан кIентий
долчу шуьга, шу иракарахIиттош, аьлла дешнаш диц-м ца делла шуна?

«Сан кIант! Везачу Эло дечу таIзарх ца вешаш ма хила,
гIайгIане а ма вожа, Цо хьо харцвахь.
6 ХIунда аьлча Шена везаш верг, таIзар а деш, нисво Везачу Эло.
Ша тIеоьцуш волчу кIантана етта а етта Цо».

7 Шаьш нисдеш долу таIзар ла, хIунда аьлча оцу таIзар даро гойту, Дал-
ла шу кIентий санна хетар. ХIунда аьлча дас нисдеш долу таIзар даза
кIант хир а вуй? 8 Ткъа массо а кIантана деш долу таIзар шуна деш дацахь,
шу кIентий дац, шу къотIалгIадина бераш ду. 9 Нагахь вайна таIзар деш

11:33 Даниал 6:1-27. 11:34 Даниал 3:1-97. 11:35 Сулим 17:17-24; Сулим 4:25-37.
11:36 Сулим 22:26, 27; 2 Шерашкахь 18:25, 26; Ярми-ЯхIу 20:2; 37:15; 38:6.
11:37 2 Шерашкахь 24:21. 12:5, 6 Аюб 5:17; Кицанаш 3:11, 12 (Грекийн).

болу дуьнен чуьра дай вай лоруш хилча, синойн Дена кхин а чIогIа муь-
тIахь хила ца деза вай, дахар хилийтархьама? 10 Вукхара шайна дика хетачу
агIор кIезигчу ханна таIзар дора вайна, ткъа Кхо – вайна пайда хилийта,
вайга Шен возаллехь дакъа лацийта до. 11 Карарчу хенахь муьлххачу а
таIзаро самукъадалар ца дахьа, сингаттам бен. Делахь а тIаьхьа цуьнгаху-
ла нисбеллачара машаре а, Делан лаамехь а долчу дахаран стом буур бу.

Хьехамаш а, лардарш а

12 Цундела хьалаайа шайн охьадахана куьйгаш, чIагIъе шайн малъелла
голаш. 13 Нийсачу новкъахула лела, астагIа лелхарш гал ца бовлийта,
мелхо а тобалийта.

14 Массо а адамца машаре хила, ткъа Далла гергахь цIена хила хьовса.
ЦIеналла ца хилча, цхьанна а Веза Эла гур вац. 15 Къаьсттина тидаме хила
шайна юкъара цхьаъ Делан диканах дIа ца къастийта, «къаьхьачу орамех
дIаьвше маргIал хьала а даьлла, цуьнга дуккха а нахана зен ца дайта».
16 Шуна юкъахь, боьха хIуманаш лелош а, Iесаваьлла а стаг ца хилийта,
Iесав санна, цкъа юучу хIуманах хьалха дуьнен чу ваьллачун бакъо дIалуш.
17 Шуна хаьа, цул тIаьхьа Iесавана лиира дас ша декъалван, амма иза дIа-
тесна хилира. Цуьнга хIумма а ца хийцаделира, воьлхуш, цо дехарш дича а.

18 Шу герга ца даьхкина куьг Iоттал уллохь болчу а, цIе летта богучу а
ламанна а, Iаьржачу боданна а, чIогIачу махана а, 19 локхучу маIан озана
а, деш долчу къамелана а. И къамел хезачара дехарш дора, кхин шайга
дош ма алахьара бохуш. 20 ХIунда аьлча цаьрга лан ца лора шайна тIедо-
жош дерг: «Нагахь хьайба а ломах дIахьакхалахь, цунна тIулгаш кхисса
деза, иза хIаллакьхиллалц». 21 Царна гуш дерг сел буьрса хиларна, Мусас
ша а элира: «Со кхоьруш а, вегош а ву».

22 Амма шу тIедахана Цийон-ламанна, дийначу Делан гIала йолчу сти-
галарчу Ярушалаймана, эзарнаш маликийн 23 самукъанечу гуламна, сти-
галшкахь цIераш дIаязйинчу Делан дуьххьарчеран леррина болчу гуламна,
массеран Кхелахо волчу Далла, кхачамалле кхаьчначу Делан лаамехь
болчеран синошна, 24 керлачу бертан Юкъарлонча волчу Iийсана, Хьабу-
лан цIийнал а дика кхаъ буьйцуш долчу, тIехьорсучу цIийн цинцашна.

25 Хьовсалаш, къамел Дечуьнгахьара дIа ма дерзалаш. Нагахь, Лаьтта
тIехь къамел дечуьнга ла а доьгIна, уьш а кIелхьара ца бевллехь, вай мух-
хале а кIелхьардевр дац, стигалара къамел Дечуьнгахьара дIадерзахь.
26 Цу хенахь Цуьнан озо Латта дегийра, ткъа хIинца Цо боху: «Ас кхин

12:12 ЕшаI-ЯхIу 35:3 (Грекийн). 12:13 Кицанаш 4:26 (Грекийн). 12:15 Карлабаьк-
кхинарг 29:18 (Грекийн). 12:16 Доладалар 25:29-34. 12:17 Доладалар 27:30-40.
12:18, 19 Арадаккхар 19:16-22; 20:18-21; Карлабаькккхинарг 4:11, 12; 5:22-27.
12:20 Арадаккхар 19:12, 13. 12:21 Карлабаькккхинарг 9:19. 12:24 Доладалар 4:10.
12:25 Арадаккхар 20:22. 12:26 Хьагай 2:6 (Грекийн).

цкъа а, Латта дегийна ца Iаш, стигал а егор ю». 27 «Кхин цкъа а» бохучу
дешнаша гойту дегалуш дерг (и ду кхоьллинарг) дIадаккхар, ца дегалуш
дерг дисийтархьама.
28 Цундела вай, егалур йоцу пачхьалкх тIеоьцу ерш, Далла баркалла
олуш хила деза. Баркалла а долуш, Цунна товш йолчу кепара Далла Iамал
ян еза вай, ларамах дуьзна а, кхоьруш а долуш, 29 хIунда аьлча «вайн Дела
массо а хIума дIахьулъеш йолу цIе ю».

Дела реза муха вийр ву вай

13 1 Шайн динан вежаршка болу безам даим латтабе. 2 Хьаша тIеэцар
а диц ма де, цхьаболчара шаьш долчохь маликаш тIе ма оьцура, уьш
муьлш бу а ца хууш. 3 Дагахь латтабе набахти чохь берш, шаьш цаьрца
цхьаьна долуш санна. Дагахь латтабе Iазапехь бохкурш, шайн догIмашкахь
шаьш баланаш хьоьгуш санна.
4 Массара а майрачун-зудчун юкъаметтиг ларъе, шаьш дIадуьйшу мотт
сийсаз ма баккха. Дала кхел йийр ю сийсазалла лелочарна а, нахаца ле-
лачарна а.
5 Ахчанна тIаьхьадовлий ма лела, шайн долчух тоам бе. Дала Ша
ма-аьлла:

«Ас цкъа а вуьтур вац хьо,
хьох къаьстар а вац Со».

6 Цундела вай майрра боху:

«Веза Эла ву сан гIоьнча,
со хIуманах а кхоьрур вац.
ХIун дийр дара суна стага?»

7 Делан дош шайна довзийтина болу шайн куьйгалхой дагахь латтабе.
Церан дахаро кхиадиначуьнга хьовса, церан санна тешар хилийта. 8 Дала
леррина къобалвина Iийса селхана а, тахана а, массо а хенахь а Ша Верг
ву. 9 Тайп-тайпанчу а, хийрачу а хьехамашка ма марзло. Делан диканца
шайн дегнаш чIагIдар гIоле ю, хIума яаран парзаш кхочушдарал. Уьш
кхочушдечарна пайда ца хуьлу.
10 Вайн сагIа доккху кхерч бу, цу тIера хIума яа бакъо яц кху дуьненахь
долчу Делан цIа чохь гIуллакх деш болчеран. 11 Къинах долчу сагIина
дайинчу дийнатийн цIий динан коьртачу дас Делан цIийнан уггар езачу
чоьнна чу хьо, ткъа церан чархаш меттаматтал арахьа ягайо. 12 Иштта
Iийсас а, Шен цIийца нах базбархьама, гIалин кевнал арахьа бала лайра.
13 Меттаматтал арахьа Иза волчу арадовлийла вай, Цуьнан сийсазвар
тIе а лоцуш. 14 Кхузахь вайн гуттар а лаьтташ йолу гIала яц, вай хин йолу
гIала лоьхуш ду. 15 Iийсагахула гуттар а Далла лерина хасторан сагIа

12:29 Карлабаьккхинарг 4:24. 13:2 Доладалар 18:1-8; 19:1-3. 13:5 Карлабаьккхинарг
31:6, 8; ЮшаI 1:5. 13:6 Забур 117:6 (Грекийн). 13:11 Iамалъяр 16:27.

доккхийла вай, я, кхечу тайпана аьлча, Цуьнан цIе хастош болу вешан
бертан стом лойла вай. 16 Диц ма делаш диканиг дан а, вовшашна оьшург
шайна юкъахь декъа а, хIунда аьлча иштта сагIанаш Далла тамехь ду.
17 Шайн куьйгалхоша бохург а де, царна муьтIахь а хила, хIунда аьлча
уьш массо а хенахь шун гIайгIа беш бу, Далла хьалха шайн шух жоп дала
деза дела. Шаьш деш дерг хазахетарца дойла цара, даккхий синош а ца
дохуш. Иза иштта ца хилахь, шуна цхьа а пайда бац.
18 Тхох лаций доIанаш де. Тхо тешна ду тхайн дегнаш цIена хиларх,
хIунда аьлча массо а хIуманна тIехь хьанал хила гIерта тхо. 19 Къаьсттина
доьху шуьга доIа дар, Дала со сиха шайна тIе юхаверзорах лаций.

ДоIанца дерзор

20 Шен цIийца гуттар а болу барт чIагIбина волу вайн Веза Эла Iийса,
уьстагIийн сийлахь Iу, веллачуьра денвинчу, синтем болчу Дала, 21 Шен
лаам кхочушбархьама, муьлхха а дика хIума лойла шуна. Дала леррина
къобалвинчу Iийса-Элехула Шен тамехь дерг вайна чохь кхуллийла Цо.
Сийлалла хуьлийла Цуьнан ерриге а хенахь. Амин.

Дерзоран дешнаш

22 Ас доьху шуьга, динан вежарий, хIокху иракарахIотторан даше со-
барца ладогIар, яздинарг башха дукха а дац. 23 Цхьа кхаъ бу шуна: вайн
ваша Тимапи паргIатваьккхина. Иза кестта схьавагIахь, цуьнца цхьаьна
суна шу гур ду.
24 Шайн массо а куьйгалхошка а, берриге Делан нахе а маршалла ло.
Италерчу динан вежаршкара маршалла ду шуьга.
25 Делан дика хуьлда шуьца массаьрца а.